

Taxılın becərilmə qaydaları

Taxılçılıqla məşğul olan fermerlər yadda saxlamalıdır ki, yüksək məhsuldarlığa nail olmaq üçün bütün aqrotexniki tədbirlər, yəni sahənin əkin üçün seçilməsindən başlamış biçinə qədər olan bütün işlər vaxtında və keyfiyyətlə yerinə yetirilməlidir.

Səpin zamanı keyfiyyətli toxum tədarük edilməli, toxumun təmizliyi 97-99 %, cücərmə qabiliyyəti 90-95 % olmaqla hər hektara səpin zamanı 230-250 kq buğda, 180-200 kq arpa toxumu götürülməklə toxumlar dərmanlanmalıdır. Dənli taxıl bitkilərinin toxumlarının dərmanlanmasında sistem təsirə malik olan “Rubin 2 DS” 1,5 kiloqram/ton, “Tubazol” 1,5 kiloqram/ton, “Saneb M-22” 1,5 kiloqram/ton məsarif norması ilə preparatların biri ilə dərmanlama aparmaq olar.

Səpin üçün yüksək reproduksiya və muxtar respublikanın torpaq-iqlim şəraitinə uyğunlaşmış potensial məhsuldarlığı yüksək olan “Qobustan”, “Bezostoya-1”, “Ceyhan-99”, “Bayraktar”, “Konya”, “Əhmədağa”, “Güvən-2”, “Quality”, “Renan” buğda sortlarından toxum kimi istifadə olunması məsləhət görülür. Arpa əkinləri üçün isə yerli şəraitdə sınaqdan çıxmış “Naxçıvan dənli”, “Qarabağ-22” sortlarından istifadə olunaraq əkin aparılması məsləhətdir. Əkin zamanı toxumun basdırılma dərinliyi 5-7 sm olmalıdır.

Torpağın qida maddələri ilə təmin olunma dərəcələrini müəyyən etmək üçün, əkindən əvvəl torpaqdan nümunələr götürülərək analiz edilməli və nəticələrə uyğun olaraq gübrə normaları təyin olunmalıdır. Taxıl əkiləcək sahədə növbəli əkinə ciddi əməl olunmalıdır. Taxılın əsasən kartof, tərəvəz, bostan, çoxillik otlar və.s bitkilərdən sonra əkilməsi daha məqsədəuyğundur. Taxıl əkiləcək sahə sələf bitkilər yığılan kimi hər hektara imkan daxilində 20-30 ton peyin, 250-300 kiloqram fosfor və 100-150 kiloqram kalium gübrələri verilməklə aqrotexniki qaydalara uyğun 25-27 sm dərinlikdə şumlanmalıdır.

Torpağa üzvi və mineral gübrələrin verilməsi qida maddələrinin balansını nizamlamaqla, torpaqda toxumların keyfiyyətlə cücərməsinə şərait yaradır və məhsuldarlığa müsbət təsir göstərir. Təcrüblər göstərir ki, fosfor və kalium gübrələrinin illik normasının şum altına verilməsi daha məsləhətdir.

Taxılın sürətli böyüməsini, inkişafını və qışdan sağlam çıxmasını təmin etmək üçün torpağa fosfor gübrəsi verilməsinin müstəsna əhəmiyyəti vardır. Payızda şum altına fosfor gübrəsinin verilməsi çox vacibdir. Fosfor gübrəsi torpağı qida maddəsi ilə zənginləşdirməklə onu yumşaq saxlayır və bitkinin

inkişafını sürətləndirməklə əlverişsiz iqlim şəraitinə, xəstəlik və ziyanvericilərə qarşı müqavimətini artırır.

2-3 ildən artıq eyni sahədə taxıl əkilməsi məsləhət deyil. Səpindən sonra sahənin daha rahat suvarılması, sahənin eyni səviyyədə nəmlənməsi, sahədə gölməçələrin əmələ gəlməməsi və nəticədə kök çürüməsinin yaranmaması üçün şırım üsuluna üstünlük verilməlidir. Yuxarıda qeyd olunan aqrotexniki tədbirlərə əməl etmədikdə, sahənin alaqqlarla sirayətlənməsinə şərait yaranır. Torpaqda birtərəfli qidalanma getdiyindən torpağın qida balansı pozularaq onun münbitliyinin aşağı düşməsinə səbəb olur ki, bu da bitkilərin inkişafına və məhsuldarlığına öz mənfi təsirini göstərir.